

2. Сімутін В.В. Інститути держави як складові елементи механізму сучасної держави. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». 2014. Вип. 27 (1). С. 54–57.

3. Оборотов Ю.Н. Образы государства в глобализирующемся мире. Закон и жизнь. 2004. № 8 (153). С. 4–8.

Ключові слова: сучасна держава, інститути держави, інституційний підхід, державна влада, механізм держави, інституціоналізація.

Key words: modern state, state institutions, institutional approach, state power, state mechanism, institutionalization.

Іванчук Віра Євстафіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»
аспірантка кафедри загальної теорії права та держави

ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В сучасному світі такі процеси як державотворення та правотворення необхідні для дослідження різних сфер життєдіяльності суспільства та держави. Є необхідність для розвитку та реформування правової системи України. Важливим юридичним інструментом для України є впровадження «правового моніторингу», який дозволить стежити та контролювати якість та головне ефективність законодавства, а також у сфері реалізації права допоможе ставити цілі та отримувати якісний результат.

Реформування правової системи насамперед пов'язується з нагальною необхідністю проведення модернізації трьох основних її напрямків: конституційного, законодавчого та судового. Усі ці напрями тісно взаємопов'язані, адже, приміром, судове реформування неможливе

без створення відповідної законодавчої бази, а втілення норм закону – без належного функціонування судової системи [3, с. 56].

Правовий моніторинг звичайно є необхідною умовою забезпечення верховенства закону, прав і свобод громадян, підвищення якості прийнятих політичних та правових рішень, зниження суперечливості законодавства, забезпечення стабільності правової політики, підвищення рівня правосвідомості та правової культури населення, впорядкування діяльності у сфері законотворчості, забезпечення єдиного правового простору держави, підвищення ефективності правозастосовної практики.

Механізм правового регулювання являє собою сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється вплив на свідомість та поведінку людей, то метою правового моніторингу є забезпечення ефективності втілення змісту правових норм у можливу правомірну поведінку особи шляхом усвідомлення індивідумом ціннісних орієнтацій про право та формування позитивних мотивів правової поведінки. Саме цей факт знаходить пояснення у властивій праву тенденції досягнення максимальної визначеності юридичної регламентації суспільних відносин [1, с. 108].

І як зазначив Онищук І.І., що правовий моніторинг має певний алгоритм, що включає в себе різноманітні етапи(стадії): 1) підготовчий етап, що передбачає постановку та конкретизацію його мети та завдань, кола суб'єктів, об'єктів та напрямків дослідження; 2) етап збору інформації здійснюється з метою узагальнення вихідних даних щодо об'єкта дослідження на основі відповідних інформаційних баз з урахуванням даних щодо існуючих нормативно-правових актів, актів право застосування та інших офіційних документів з необхідністю залучення даних соціологічних досліджень; 3) етап безпосередньої моніторингової експертизи нормативно-правових актів на предмет відповідності їх норм положенням Конституції, загальновизнаним принципам, між народно-правовим актам та правилам юридичної техніки; 4) етап оцінки ефективності дії нормативно-правових

актів(норм права), що базується на аналітико-оціночній діяльності та ґрунтується на системі показників різного роду інформації та можливості застосування різноманітних методів дослідження; 5) етап прогнозування потреби у правовому регулюванні; 6) заключний етап правового моніторингу, в межах якого формулюються висновки про якість нормативно-правових актів, виявляються відповідні прогалини та колізії в регулюванні та формулюються пропозиції та рекомендації щодо їх усунення та вдосконалення нормотворчої та право застосовної діяльності [2, с. 111-112].

Правовий моніторинг повинен здійснюватися на різних рівнях та відповідно до поставлених завдань в межах законних повноважень органами державної влади, органами місцевого самоврядування та звичайно й громадськими організаціями.

Не менш важливим, є врахування значення різноманітних засобів досягнення цілей правових норм і соціальної корисності самих норм, тобто можливість у процесі проведення правового моніторингу співвідношення поставлених завдань (цілей) та досягнутих результатів, які передбачалось законодавцем досягти. Останні можуть бути позитивними (корисними) і негативними (шкідливими), а отже, здатні характеризувати з такої точки зору окрему правову норму чи нормативно-правовий акт. Разом з тим потрібно враховувати той фактор, що по-перше, отримані результати (як позитивні, так і негативні) можуть бути законодавцем не передбачені, а по-друге, законодавство в напрямку досягнення цілей правових норм є ефективним, але через великий обсяг негативних результатів виявляється соціально шкідливим чи не корисним для суспільства. Тому оцінка ефективності дії нормативно-правових актів як один з етапів процесу правового моніторингу не передбачає виключно оцінювання їх

результативності, а включає такий важливий аспект, як оцінка соціальної корисності досягнутих результатів [1, с. 109].

В межах правового моніторингу, щодо ефективності дії нормативно-правовий актів звичайно необхідно враховувати й те, що в межах свого змістовного наповнення норми права повинні фіксувати лише реально існуючі можливості, вони не можуть відриватися від суспільної дійсності. Норми права повинні враховувати лише суспільні відносини, що вже існують, які достатньо сформовані та конкретно визначені, хоча ще і не отримали остаточного розвитку. Правовий моніторинг є важливим для розвитку та ефективного функціонування правової системи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Варич О.Г. Правовий моніторинг як сучасний вектор ефективного розвитку правової системи. Альманах права. 2019. № 10. С. 108-110.

2. Онищук І. І. Технологічний алгоритм правового моніторингу/ І. І.Онищук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Юридичні науки. 2014. Вип. 2. Т. 1. С. 108-113.

3. Хаустова М. Г. Проблеми і перспективи розвитку правової системи України в умовах глобалізації// Вісник Національної академії правових наук України. 2014. №1 (76). С. 54-63.

Ключові слова: правовий моніторинг, нормативно-правовий акт, правова система, правове регулювання.

Keywords: legal monitoring, normatively-legal act, legal system, legal regulation.